

BÜYÜKELÇİLER TOPLANTISI

TOBB İKİZ KULELER - 25 KASIM 2014

ÖMER CİHAD VARDAN - İKV VE DEİK BAŞKANI

Sayın Başkan;

Sayın Büyükelçiler;

Değerli Basın Mensupları;

Avrupa entegrasyonunun fikir babası olarak anılan *Jean Monnet*, bugün hayatta olsaydı kuşkusuz Türkiye'nin AB üyeliğini, AB'nin 21. yüzyıldaki en önemli projelerinden biri olarak değerlendirirdi.

Nitekim, AB Türkiye Delegasyonu Başkanı *Stefano Manservisi*, Brüksel'e gitmeden önce verdiği bir röportajında, Türkiye'nin AB üyeliğinin önemine değinmişti. Büyükelçi *Manservisi*, röportajında, Türkiye'nin üyeliğinin, 2. Dünya Savaşı sonrasında, Fransa ve Almanya'nın bir araya gelmesi kadar önemli bir proje olduğunu söylemişti.

Avrupa Komisyonu'nun en tanınmış Başkanlarından, Tek Avrupa pazarının mimarı olan *Jacques Delors*, Avrupa toplumunun antik Yunan demokrasisi, Roma hukuku, Reform ve Rönesans gibi unsurlarda derin temelleri olan değerlere sahip olduğuna inanmaktadır.

Delors bunun yanında, bu ortak değerlerin İslam'ın yüzyıllar boyunca Avrupa'ya yaptığı etkilere de çok şey borçlu olduğunu hatırlatmaktadır. Avrupa kimliğinin dayandığı bu değerlere, Türkiye ve Ukrayna gibi henüz AB üyesi olmayan ülkelerde de rastlandığını söylemektedir.

Gerçekten de Türkiye'nin Avrupa'da olmadığını iddia etmek, ortak bir mirası reddetmek anlamına gelir. Osmanlı döneminden başlayarak Türkler, her zaman Avrupa düzeninin önemli bir aktörü olmuşlardır.

Unutulmamalıdır ki, Türkiye'nin Avrupalılaşma süreci 18. Yüzyıla dayanır.

Osmanlı, Avrupa'daki hızlı ilerlemeler karşısında, bu sisteme adapte olma ihtiyacı duymuş, askeriyeden hukuka, eğitimden yaşam tarzına kadar Avrupa medeniyetini model olarak almıştır.

Bu durum günümüzde de devam etmektedir.

1963 yılından bu yana Türkiye, Avrupa entegrasyonunun yakın bir takipçisi ve ortağı konumundadır. Ortaklık ilişkisi, çok yakın bir ekonomik işbirliği modeli olan Gümrük Birliği ile taçlandırılmış, Türkiye'nin AB adaylığı ülkede önemli bir reform ve dönüşümü tetiklemiştir.

Günümüz Türkiye'si, Gümrük Birliği, üyelik müzakereleri süreci, *Erasmus Plus*, *Horizon 2020* gibi ortak AB projelerine katılımı ve vize serbestisi süreci ile AB ile bütünleşmesini son derecede ileri bir noktaya taşımış olan bir ülkedir.

Türkiye'nin tam üye olarak entegrasyonun son aşamasını gerçekleştirmesi ve üyelik haklarını alarak, karar sürecine katılması, bir yandan, Türkiye açısından hak edilen bir konuma ulaşılması anlamına gelecektir. Öte yandan da, AB şemsiyesi altında bir araya gelen Avrupa için, çevresindeki tüm olumsuz gelişmelere rağmen istikrarını koruyabilen ve yükselen bir ülke olarak Türkiye'nin potansiyelinden tam olarak faydalanma imkanı sunacaktır.

Her ne kadar, Türkiye 1980'lerdeki dışı açılma sürecinden başlayarak, küresel bir aktör olmak yönünde önemli adımlar atmış olsa da, Avrupa, Türkiye için önemli bir model ve referans kaynağı olmaya devam etmektedir.

Gerek Gümrük Birliği ilişkisi, gerekse katılım sürecindeki uyum çalışmalarının bir sonucu olarak, bugün Türkiye'nin AB müktesebatına uyumu önemli düzeydedir.

Bunun da ötesinde, Türkiye'nin küresel vizyonunu gerçekleştirmekte olmazsa olmaz hedefleri olan demokrasi, hukukun üstünlüğü ve refah toplumunu pekiştirmek için AB, en önemli itici güç olmaya devam etmektedir.

AB açısından bakıldığında da, genişlemenin Birlik için her zaman önemli bir sınav ve aynı zamanda fırsat oluşturduğunu söyleyebiliriz.

İngiltere'nin AB üyesi olması, Akdeniz genişlemesi ve sonrasında Doğuya doğru genişleme, AB üzerinde yeni baskılar oluştursa da, AB'yi harekete geçirmiş, tazelemiş, anlamını ve önemini yenilemiştir.

Yani AB'ye yeni üyelerin katılması, sanılanın aksine bütünleşme sürecini yavaşlatmaz, bilakis hız kazandırır. Genişleme AB'nin tüm Avrupa'ya değerlerini yansıtması, ortak bir ekonomik pazar ve değerler alanı oluşturması için vazgeçilmez bir politika ve ihtiyaçtır.

Hiç şüphesiz AB'nin bundan sonraki en büyük sınavı, Batı Balkanlar ve Türkiye'nin de dahil olduğu genişleme sürecidir.

Her ne kadar, Avrupa Komisyonu'nun yeni Başkanı *Jean-Claude Juncker* önümüzdeki 5 senede yeni üye alınmayacağını açıklamış olsa da, bu sürecin 2019 itibariyle yeni üye alımlarına imkan verecek şekilde ilerlemesine engel oluşturmaz.

Bu son genişleme hamlesi gerçekleşmeden önce, AB'nin biraz daha zamana ihtiyacı olduğu açıktır. Ancak şu da bir gerçektir ki, bu genişleme olmadan AB bugüne kadar olan kazanımlarını konsolide edemeyecek ve Avrupa kıtasında güvenlik ve refahı teminat altına alamayacaktır.

AB'nin sınırları Türkiye'yi de içine alacak şekilde Doğu'ya, Kafkaslara doğru genişlemelidir. Aksi takdirde, Ukrayna krizinde de gördüğümüz gibi, AB'nin çevresindeki tehditler, Avrupa değerlerini tehlikeye atacaktır.

Bu süreçte Türkiye, tarihi ve kültürel mirası, bölgesel etkinliği, jeopolitik konumu, büyüyen ekonomisi ve dinamizmi ile, AB'ye etkili bir katkı sunabilecek bir ülke olarak vazgeçilmez bir konumdadır.

Türkiye'nin özellikle 2000'li yılların başında, AB ile müzakerelere başlamak için gerçekleştirdiği reformlar, övgüyle karşılanmıştır. Ancak, 2006 sonrasında, AB üyelik perspektifinin güvenilirliğini kaybetmesi ve sürecin tam üyelik ile sonuçlanacağına dair inancın azalması, AB'nin Türkiye'deki dönüştürücü etkisini de zayıflatmıştır.

Son yıllarda, Türkiye'nin güneyinde ve doğusunda baş gösteren meseleler, Türkiye'nin ilgisini bu bölgelere yöneltmiştir. Ancak, Ukrayna'dan Suriye'ye uzanan ve Türkiye ve AB'yi de çevreleyen geniş coğrafyada, barış ve istikrarı temin etme çabası iki tarafı tekrar bir araya getirmiştir.

AB açısından, Türkiye ile müzakere sürecinin canlandırılması ve nihai hedef olan üyeliğe doğru ilerletilmesi, AB'nin yakın çevresindeki olumlu etkisinin en önemli göstergesi olacaktır. AB'nin bu fırsatı kaçırmaması ise, Birleşik Avrupa ideali açısından büyük bir hayal kırıklığına sebebiyet verecektir. Çoğunluğu Müslüman olan bir ülkenin AB'ye kabulü, din temelli, radikal hareketlerin giderek güç kazandığı bir dünyada, çok kültürlülük idealinin gerçekleşebildiğine dair olumlu bir mesaj olacaktır.

Türkiye'nin AB'ye katılımı, Gümrük Birliğine ilişkin sorunlar ve gümrük birliğinin genişletilmesi çabaları, vize serbestisi, dış ve güvenlik politikasında işbirliği, düzensiz göçün kontrol altına alınması gibi birçok konunun da AB çatısı altında çözümlenebilmesine olanak tanıyacaktır. Çünkü bu yukarıda sıralanan sorular sadece Türkiye'nin veya sadece Avrupa'nın meşgul olduğu sorunlar değildir: Ortak sorunlardır. Bu şekilde imtiyazlı ortaklık, fiili entegrasyon gibi "yaratıcı çözümler"e ihtiyaç kalmayacak ve ortak kurumlar ve eşit üyelik esasları temelinde ortaklık taçlanacaktır.

Bugün Türkiye-AB müzakere sürecine ve ikili ilişkilere baktığımızda, kazanımlar ve potansiyellerin yanında, sorunlar görmekteyiz.

Bu sorunlar hepimizin malumu.

GKRY'nin masadan kalkması ile yine sürüncemede kalan Kıbrıs sorunu; AB'nin imzaladığı STA'lara Türkiye'nin taraf olamaması sorunu; vize sorunu; üye ülkelerin müzakere sürecine getirdiği blokajlar; iletişim sorunu; önyargılar gibi meseleleri sıralayabilir ve hepsini saatlerce konuşabiliriz.

Ancak tüm bu sorunların çözümü, ortak ve güçlü bir iradeye ve peşin hükümler ve önyargıların kırılmasına bağlıdır.

Yeni yüzyıl bizlerden bunu beklemektedir: Korkulardan arınarak, ezber bozarak, tüm dünyanın bir bütün olduğunun ve hepimizin nihayetinde insan olduğumuzun bilinci ile hareket ederek birbirimize ellerimizi uzatmak.

Bunu sağlayabilir ve ortak bir dil oluşturabilirsek sorunların çözümü de arkasından gelecektir.

Sözlerime son vermeden önce biraz, hepimizin bildiğini düşündüğüm İKV'den söz etmek istiyorum.

İKV 1965 yılında, Türk iş dünyasının uzak görüşlü ve vizyoner temsilcileri tarafından o zamanki AET ile ilişkileri izlemek; bilgi ve düşünce üretmek amacıyla kurulmuş olan bir sivil toplum örgütü.

Bugün de başta TOBB olmak üzere, çalışmalarımızı destekleyen değerli müteveli kurumlarımız ile birlikte Türkiye'nin AB entegrasyon sürecine destek sağlamaya devam ediyoruz.

Araştırma, yayın, konferans, seminer ve projelerimizle Türkiye-AB arasındaki ikili sorunların çözümüne ve üyelik sürecinin ilerlemesine katkı yapmayı hedefliyoruz.

Gerek Türkiye'de AB konusunda bilgi düzeyini artırmak, gerekse Brüksel temsilciliğimiz aracılığıyla AB yetkilileri ile iletişim kurmak yönünde çalışıyoruz. 1965 yılından bu yana İKV, Türkiye'ye AB vizyonunu; AB'ye de Türkiye'nin potansiyelini anlatmak için çalışıyor.

Gelecek yıl 50. Yılımızı kutlarken, Türkiye'nin AB sürecinin yeniden canlanması ve gündeme getirilmesi için birçok projeyi hayata geçireceğiz.

Değerli Büyükelçiler;

Bugüne kadar Avrupa Komisyonu Türkiye'ye ilişkin tam 17 İlerleme Raporu kaleme aldı.

Bu raporların sayfa sayısı 1.786'ya ulaştı. Basit bir hesapla Lizbon Antlaşması'nın tam 6,5 katı.

Ancak yazılan 1.786 sayfa halen Türkiye'yi AB'ye üye yapamadı. Bu durumda Türkiye olarak ve hatta Avrupa olarak, tarafların "daha kaç rapor gerek?" sorusunu kendilerine sorması lazım.

Biz de İKV olarak işte bu soruyu sorduk.

Sizlere dağıtılan son yayıнымız "İlerlemenin Matematiği", Avrupa Komisyonu ilerleme raporlarına farklı bir gözle bakıyor ve bu raporların Türkiye'yi AB'ye taşıma görevini yerine getirmesi için gerçek bir yol haritası hüviyetine bürünmesi gerektiğini ortaya koyuyor.

Ayrıca İKV olarak, yayınına yeni başladığımız İngilizce e-bültenimiz ve güncellenen İngilizce internet sitemiz ile Türkiye'de AB süreci ile ilgili gelişmeleri, siz kıymetli Avrupalı ilgililere daha yakından duyurmayı hedefliyoruz.

Sözlerime son verirken, hepimizi saygıyla selamlıyor, ev sahipliği ve işbirliği için TOBB Başkanımız Sayın Rifat Hisarcıklıoğlu'ya ve İtalya Büyükelçisi Sayın Gianpaolo Scarante'ye teşekkür ediyorum.